

Sygn.akt III AUa 417/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SO del. Grażyna Załęska-Bartkowiak

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 grudnia 2017 r. w B.

sprawy z odwołania B. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wypłatę niezrealizowanego świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawczyni B. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 kwietnia 2017 r. sygn. akt III U 101/17

oddala apelację.

SSO del. Grażyna Załęska-Bartkowiak SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Teresa Suchcicka

Sygn. akt III AUa 417/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – I Oddział w W. decyzją z 17 lutego 2017 r. odmówił B. C. prawa do przyznania niezrealizowanego świadczenia po zmarłej siostrze K. W. (1), ponieważ nie spełniała ona przesłanek nabycia tego prawa określonych w art. 136 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy w Łomży po rozpoznaniu odwołania złożonego przez B. C., wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2017 r. oddalił odwołanie.

Z ustaleń Sądu wynikało, że siostra wnioskodawczyni K. W. (1) otrzymywała od sierpnia 1986 r. rentę inwalidzką a następnie emeryturę. Zmarła (...), przez wiele lat przed śmiercią [od maja 1995 r. przebywała w Centrum (...) w W. ul (...), z uwagi na stan zdrowia. Środki pieniężne z tytułu świadczeń przesyłane były na konto w kwocie odpowiadającej odpłatności za pobyt a pozostałe na adres placówki. Od października 2012 r. ze świadczeń należnych K. W. (1) suma odpowiadająca kosztom pobytu w zakładzie opiekuńczym przelewana była na konto zakładu, a pozostała kwota na adres opiekuna prawnego – D. O. zamieszkałej w Z.. D. O. została ustanowiona opiekunem prawnym całkowicie ubezwłasnowolnionej K. W. (1) postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st W. z 11.03.1996 r. Od września 2013 r.

decyzje organu rentowego adresowane były do opiekuna prawnego D. O.. Wynikało z nich, że wysokość emerytury K. W. (1) pomniejszono o kwotę odpłatności za pobyt w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, którą przelewano bezpośrednio na konto zakładu, pozostałą kwotę wypłacano opiekunowi. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Wołominie z 14.09.2016 r. sygn. akt III RNs 671/16 opiekunem prawnym K. W. (1) została wnioskodawczyni – B. C.. Dokumenty potwierdzające fakt sprawowania opieki prawnej B. C. złożyła w ZUS-ie 06.02.2017 r. wraz z aktem zgonu K. W. (1) i wnioskiem o wypłatę niezrealizowanego świadczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – I Oddział w W. decyzją z **17 lutego 2017 r.** odmówił B. C. prawa do przyznania niezrealizowanego świadczenia po zmarłej siostrze K. W. (1) wobec nie spełniania przesłanek nabycia tego prawa określonych w art. 136 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie art. 136 ust. 1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz.887.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się :

- małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku
- małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku
- innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

W myśl art. 136 ust. 3 ustawy emerytalnej roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 1, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o dalsze prowadzenie postępowania.

W niniejszej sprawie wnioski o niezrealizowane świadczenie po zmarłej K. W. (1) złożyła siostra B. C..

Mając na uwadze przytoczone przepisy prawa, wnioskodawczyni mogłaby nabyć prawo do niezrealizowanego świadczenia, gdyby była osobą uprawnioną do renty rodzinnej lub gdyby siostra K. W. pozostawała na utrzymaniu odwołującej.

W myśl art. 67 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz.887.) do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) **przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności** wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

Wnioskodawczyni jako siostra zmarłej nie spełnia warunków do przyznania renty rodzinnej. K. W. (1) miała prawo do własnego świadczenia emerytalnego, które było przekazywane w 70%, zgodnie z art. 18 ust.1 ustawy z 27 października 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.Nr 210 poz.2135, ze zm.) na poczet kosztów jej utrzymania w zakładzie opiekuńczo – leczniczym, nie pozostawała zatem na utrzymaniu wnioskodawczyni. Sąd I instancji dał wiarę wyjaśnieniom odwołującej, iż odwiedzała ona siostrę, czyniła na jej rzecz dodatkowe zakupy żywności i środków medycznych, podnosząc standard pobytu krewnej w placówce. Jednakże wymiar tych kosztów nie przekraczał zwyczajowo przyjętej pomocy pomiędzy osobami bliskimi. Sąd Okręgowy nie stwierdził, aby starania odwołującej w tym zakresie odpowiadały pojęciu „utrzymywania” innej osoby.

Zdaniem Sądu I instancji zasadności odwołania nie uzasadnia argument o wydatkach związanych z kosztami pogrzebu. W tym zakresie ubezpieczenia społeczne gwarantują prawo do odrębnego świadczenia, jakim jest zasiłek pogrzebowy. Nie uprawnia również do niezrealizowanych świadczeń fakt bycia opiekunem prawnym osoby zmarłej. Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożyła B. C., wnosząc o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Z uzasadnienia apelacji wynika, iż skarżąca w istocie domaga się od ZUS wypłacenia tej części emerytury siostry K. W. (1), która nie była potrącana na pokrycie kosztów pobytu siostry w zakładzie opiekuńczo – leczniczym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji i przyjmuje ją za własną, wobec czego nie zachodzi potrzeba jej szczegółowego przytaczania. Bezspornie wniosek B. C., złożony w dniu 6 lutego 2017 r. na druku „Wniosek o wypłatę niezrealizowanych świadczeń po osobie uprawnionej do świadczeń emerytalno – rentowych”, został rozpoznany przez organ rentowy i Sąd I instancji w kontekście art.136 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd I instancji prawidłowo zinterpretował treść tego przepisu, stwierdzając, iż ustala on szczególne następstwo prawne po osobie, która zgłosiła wniosek o świadczenie objęte ustawą emerytalną, uprawniając do świadczeń należnych po zmarłym do dnia śmierci kolejno trzy kategorie osób:

I. małżonka i dzieci, z którymi osoba zmarła prowadziła wspólne gospodarstwo domowe;

II. małżonka i dzieci, z którymi osoba zmarła nie prowadziła gospodarstwa domowego;

III. innych członków rodziny uprawnionych do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała osoba zmarła.

Powyższy przepis nie tylko kreuje krąg osób uprawnionych do wypłaty niezrealizowanego świadczenia po zmarłym emerycie lub renciście, ale określa także kolejność nabywania uprawnień z tego tytułu przez poszczególne osoby.

B. C. będąca siostrą K. W. (1), mogłaby nabyć prawo do niezrealizowanego świadczenia tylko wtedy, gdyby spełniała warunki do przyznania renty rodzinnej po zmarłej siostrze, lub gdyby siostra K. W. (1) pozostawała na jej utrzymaniu. Bezspornie, co prawidłowo ustalił Sąd I instancji, wnioskodawczyni nie spełnia warunków do nabycia renty rodzinnej po zmarłej siostrze. K. W. (1) nie pozostawała na utrzymaniu wnioskodawczyni, gdyż przebywała w państwowym zakładzie opiekuńczo- leczniczym i część wynosząca 70% przysługującej jej emerytury była przelewana na konto tego zakładu na poczet kosztów jej pobytu i leczenia. B. C. odwiedzając siostrę, dostarczała jej dodatkowo żywność, jednak okoliczność ta nie powoduje zmiany w ustaleniu, iż to zakład opiekuńczy, częściowo ze środków samej pensjonariuszki, pokrywał jej koszty utrzymania.

Prawidłowo również Sąd I instancji stwierdził, że koszty pogrzebu poniesione przez osoby bliskie nie podlegają zwrotowi przez ZUS ponad ustaloną obowiązującymi przepisami kwotę zasiłku pogrzebowego.

Z tych wszystkich względów apelacja – jako niezasadna – podlegała oddaleniu (art. 385 kpc).

Odnośnie roszczenia B. C. o wypłatę do jej rąk, jako opiekuna prawnego K. W. (1), części jej emerytury, która nie była potrącana na rzecz zakładu opiekuńczego, wnioskodawczyni powinna zwrócić się ze stosownym wnioskiem do organu rentowego – I Oddziału ZUS w W..-

SSO del. Grażyna Załęska-Bartkowiak SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Teresa Sucheicka